

**Міжнародний гуманітарний університет
Факультет лінгвістики та перекладу
Кафедра педагогіки і психології**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Практикум з психотерапії та психокорекції»

Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	053 Психологія
Назва освітньої програми	Психологія
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень вищої освіти

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
доцент кафедри педагогіки та психології, канд. психол. наук Резнікова Олена Анатоліївна	+3805047993	ereznikova63@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Навчальна дисципліна «Практикум з психотерапії та психокорекції» передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації, зокрема: опанування системою знань та практичних вмінь з предмету, формами, методами і засобами актуалізації отриманих знань, закономірностями їхнього професійного застосування. та спрямована на підвищення наукової підготовки фахівця-психолога, його дослідницької компетентності. Глибоке засвоєння змісту курсу є важливим чинником підготовки психологів до практичної діяльності.

Мета дисципліни – розкрити теоретичні і практичні аспекти психотерапії та психологічної корекції, історико-культурні та наукові аспекти розвитку означених форм психологічного супроводу, досягти засвоєння основних принципів психотерапевтичної та психокорекційної роботи, досягти рівня наукової і професійної підготовки в цій галузі відповідно до державних та європейських стандартів, потреб суспільства; розроблення на цій основі підходів щодо вдосконалення застосування психотерапії та психокорекції в діяльності психолога.

Передумови для вивчення дисципліни. Для вивчення даного курсу здобувачам необхідні знання з дисциплін: загальна психологія, вікова психологія, психодіагностика, теоретико-методологічні проблеми психології, теорія і практика психологічної реабілітації та інклюзивного супроводу та іншими науками

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «**Практикум з психотерапії та психокорекції**» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає застосування теорій та методів психологічної науки, проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК11. Здатність здійснення психологічного аналізу критичних ситуацій

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну, психокорекційну) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

СК11. Здатність розробляти, здійснювати апробацію та проводити програми превенції та корекції порушень психологічного здоров'я особистості.

СК12. Здатність здійснювати профілактику негативних проявів у поведінці соціальних груп і окремих осіб.

СК13. Здатність здійснювати індивідуальну та групову допомогу в комплексі реабілітаційних/інклюзивних заходів.

Навчальна дисципліна «**Практикум з психотерапії та психокорекції**» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПРН), передбачених освітньою програмою:

ПРН4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПРН5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПРН.12. Розуміння соціальної політики у сфері прав людини, в області забезпечення інклюзивної підтримки та психологічної реабілітації.

ПРН14. Підбирати і практично використовувати методи психокорекційного та психотерапевтичного впливу в процесі психологічної реабілітації різних груп клієнтів.

ПРН15. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною:

знати:

- історію розвитку психотерапевтичних та психокорекційних методів психологічного супроводу;
- загальні основи психотерапії та психологічної корекції;
- сучасні психологічні категорії та понятійний апарат в межах різних психологічних теорій;
- сучасні методи та напрямки психологічної корекції;
- практичні навички психотерапії та психокорекції;
- чим відрізняються принципи теоретичної і практичної психології.

вміти:

- адекватно оцінювати відповідність психотерапевтичного та психокорекційного інструментарію у конкретних ситуаціях психологічного втручання;
 - орієнтуватись в основних теоретичних положеннях та практичних методах психотерапії та психокорекції;
 - професійно застосовувати основні сучасні методики психотерапії та психокорекції у власній практиці;
 - орієнтуватись та визначати типові ситуації, які потребують психокорекційно-психотерапевтичного втручання;
 - орієнтуватись на засвоєні етичні принципи у психотерапевтичній та психокорекційній практиці;
 - опрацьовувати наукову літературу про методи та методики психотерапевтичного та психокорекційного спрямування;
 - орієнтуватись в загальних принципах та підходах психокорекційної (психотерапевтичної) допомоги;
 - орієнтуватись в основних напрямках психокорекційної (психотерапевтичної) допомоги;
 - аналізувати ефективність психотерапевтичної та психокорекційної допомоги за визначеними критеріями.
 - опрацьовувати інформаційні джерела з метою підбору та адекватного використання методів, методик та технік психопрофілактичного та психокорекційного (психотерапевтичного) спрямування.

навички:

- володіння теоретичними основами та найважливішими концептуальними положеннями сучасної психотерапії;
- володіння основними методами і техніками психотерапевтичного впливу;
- володіння навиками постановки психотерапевтичного діагнозу.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
5	150	-	50/10	100 / 140	2	3	Обов'язкова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц.	прак	сам. роб.		лекц.	прак	сам. роб.
Тема 1. Поняття про психологічну терапію та психологічну корекцію Роль психотерапії та психокорекції у сучасному суспільстві	10	-	2	8	10	-	-	10
Тема 2. Прикладні аспекти психотерапії та психокорекції. Терапія психогенних розладів	10	-	2	8	10	-	-	10
Тема 3. Психотерапія стресових розладів	12	-	4	8	12	-	-	12
Тема 4. Соціальні аспекти психотерапевтичної та психокорекційної практики.	12	-	4	8	12	-	2	10
Тема 5. Глибинно-терапевтичні, гуманістичні напрямки та екзистенційна терапія.	12	-	4	8	12	-	-	12
Тема 6. Основні напрями групової психокорекційної роботи	16	-	6	10	16	-	2	14
Тема 7. Сімейне консультування, психотерапія та психокорекція. Дитячо-батьківські відносини – прийоми та методи терапії	12	-	6	6	12	-	-	12
Тема 8. Корекція емоційної сфери дитини. Агресія, СДУГ та порушення поведінки.	16	-	6	10	16	-	2	14
Тема 8. Тривожні розлади та особливості їх протікання в дитячому та підлітковому віці.	14	-	4	10	14	-	-	14
Тема 10. Паніка, фобічні реакції, генералізований тривожний розлад, тривожне очікування, нав'язливості. Депресія, емоційне вигорання.	12	-	4	8	12	-	2	10
Тема 11. Травматичний досвід: моделі допомоги.	12	-	4	8	12	-	2	10
Тема 12. Трнінг як психокорекційний метод. Планування програми тренінгу і складання психокорекційної програми	12	-	4	8	12	-	-	12
	150	-	50	100	150	-	10	140
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЕКЗАМЕН								

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Здобувачі вищої освіти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	<p>Тема 1. Поняття про психологічну терапію та психологічну корекцію та їх роль у сучасному суспільстві</p> <p>1. Предмет психологічної корекції. Зв'язок психотерапії та психокорекції з психологічною гігієною .</p> <p>2. Зв'язок психотерапії та психокорекції.</p> <p>3. Поняття про первинну, вторинну та третинну профілактику. Психокорекція у педагогіці.</p> <p>4. Історія розвитку ідей психотерапії та психокорекції</p>	2	-
2	<p>Тема 2. Прикладні аспекти психотерапії та психокорекції. Терапія психогенних розладів</p> <p>1. Характеристика психогенних впливів на організм людини.</p> <p>2. Види та типологія психогеній.</p> <p>3. Загальні закономірності клінічних проявів психогенних захворювань за К. Jaspers.</p> <p>4. Психопатологічна феноменологія невротичних порушень.</p>	2	-
3	<p>Тема 3. Психотерапія стресових розладів</p> <p>1. Ознаки психологічного стресу. Поняття про позитивний та негативний стреси.</p> <p>2. Г. Сельє та його вчення про стрес. Поняття про загальний адаптаційний синдром.</p> <p>3. Методи самопомоги при стресі.</p> <p>4. Профілактичні заходи щодо зниження стресогенних чинників на психіку людини.</p>	4	-
4	<p>Тема 4. Соціальні аспекти психотерапевтичної та психокорекційної практики.</p> <p>1. Соціально-історичні умови виникнення терміну психокорекція. Психологічне консультування та не медикаментозна психотерапія.</p> <p>2. Розуміння мети в психологічній допомозі. Медична та психологічна парадигми в психотерапії.</p> <p>3. Орієнтування на усунення симптому, орієнтування на особистісний розвиток людини.</p> <p>4. Західна та східна традиції у психологічній допомозі людині.</p> <p>5. Інтегративні підходи. Поняття авторитарності та недирективності в психологічному консультуванні, психокорекції та психотерапії.</p>	4	2
5	<p>Тема 5. Глибинно-терапевтичні, гуманістичні напрямки та екзистенційна терапія.</p> <p>1. Психоаналіз як перший глибинно-орієнтований напрямок психологічної допомоги.</p> <p>2. Поняття травматичного досвіду в глибинній психотерапії. Поняття емоційного відреагування, катарсису, інсайту, переносу в психоаналізі.</p> <p>3. Аналітична психологія К. Юнга.</p> <p>4. Індивідуальна психологія А. Адлера.</p> <p>5. Трансперсональна психологія С. Грофа.</p> <p>6. Гуманістичні напрямки на прикладі клієнт-центрованої терапії та гештальттерапії.</p> <p>7. Екзистенційна терапія та поняття смислу. Логотерапія В. Франкла.</p>	4	-

6	Тема 6. Основні напрями групової психокорекційної роботи 1. Специфіка групової психологічної корекції 2. Склад психокорекційної групи 3. Особливості психокорекційної групи 4. Керівництво психокорекційною групою 5. Проблемні ситуації в груп	6	2
7	Тема 7. Сімейне консультування, психотерапія та психокорекція. Дитячо-батьківські відносини – прийоми та методи терапії 1. Основні напрямки, методики та техніки сімейної психотерапії. 2. Виникнення і розвиток сімейного консультування та сімейної терапії. 3. Системний та стратегічний підходи в сімейному консультуванні та сімейній терапії. 4. Психологічне консультування батьків щодо розвитку дитини. 5. Ігрові методи в психологічній допомозі дітям. Ігрова терапія. 6. Вірджинія Сатір як один з засновників сімейної терапії.	6	-
8	Тема 8. Корекція емоційної сфери дитини. Агресія, СДУГ та порушення поведінки. 1. Методи підвищення впевненості в собі, формування позитивної самооцінки дитини. 2. Розвиток та корекція комунікативних навичок, уміння відчувати і розуміти емоційні стани інших людей, розвиток уваги. 3. Основні причини гіперактивності. Особливості діагностики СДУГ. 4. Використання арттерапевтичних технік в дитячій психотерапії. 5. Поведінково-терапевтичні методи в дитячій психокорекції.	6	2
9	Тема 8. Тривожні розлади та особливості їх протікання в дитячому та підлітковому віці. 1. Загальна характеристика тривожності особистості. Види тривожності. 2. Сепараційна тривога дитини. 3. Соціальна фобія та шляхи її подолання. 4. Вибіркова німота дитини, причини та напрямки корекції. 5. Інші вибіркові фобії дитини (клоунів, павуків, лікарів, закритих приміщень тощо.) 6. Вплив навколишнього середовища на формування тривожних розладів на різних етапах онтогенезу. 7. Методи діагностики та корекції.	4	-
10.	Тема 10. Паніка, фобічні реакції, генералізований тривожний розлад, тривожне очікування, нав'язливості. Депресія, емоційне вигорання. 1. Причини генералізованих тривожних розладів у дорослих. 2. Визначення obsesій та компульсій. Невроз нав'язливих станів. 3. Види obsesій (нав'язливі ідеї, необґрунтовані побоювання, нав'язливе занепокоєння, неотвязні неприємні спогади, страхи тощо) 4. Відмінності між депресією та емоційним вигоранням. Ознаки депресії та емоційного вигорання. 5. Причини емоційного вигорання та способи діагностики. Корекція емоційного вигорання.	4	2

	6. Кризові стани психіки у різних категорій населення.		
11	Тема 11. Травматичний досвід: моделі допомоги. 1. Посттравматичний стресовий розлад особистості. Шкала тяжкості психосоціальних стресів для дорослих. 2. Фактори ризику виникнення ПТСР. Діагностичні критерії ПТСР. 3. Психомоторне збудження, панічні атаки, напади страху. 4. Депресія, аутоагресивна поведінка. Агресивна і деструктивна поведінка. Сомато-вегетативні порушення і когнітивні дисфункції. 5. ПТСР з домінуючим дисфорічним синдромом. 6. ПТСР з домінуючим астено-невротичним синдромом. 7. ПТСР з домінуючим obsесивно-фобічним синдромом. 8. ПТСР з домінуючим істеро-іпохондричним синдромом.	4	2
12	Тема 12. Трнінг як психокорекційний метод. Планування програми тренінгу і складання психокорекційної програми 1. Загальна характеристика психологічного тренінгу 2. Процесуально-організаційні аспекти групового тренінгу 3. Методика психокорекційної роботи з різними видами подій 4. Використання методів невербальної активності 5. Особливості застосування притч, метафор, історій у груповій роботі	4	-
	ВСЬОГО	50	10

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота здобувачів вищої освіти щодо вивчення дисципліни «Практикум з психотерапії та психокорекції» передбачає:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

ТЕМАТИКА ТА ПИТАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Поняття про психологічну терапію та психологічну корекцію та їх роль у сучасному суспільстві <i>Підготувати доповідь:</i>	8	10

	<p>1. Історія розвитку ідей психотерапії та психокорекції. психотерапія і психіатрія.</p> <p>2. Погляди Гіпократата, Ф.А. Месмера, А. Пюісегюра.</p> <p>3. Розвиток психодинамічної теорії в психотерапії З. Фрейда та його учнів і послідовників – А. Адлера, А. Фрейд, К. Юнга.</p> <p>4. Релігійно-магічна психотерапія.</p> <p>5. Патронатний супровід неповнолітніх.</p> <p>6. Приклади первинної, вторинної та третинної психопрофілактики.</p> <p>Творче завдання:</p> <p>1 Укласти діагноз та прогноз (за зразком);</p> <p>2 Розробити програму психокорекційного впливу за проєктивними тестами.</p> <p>3 Проаналізувати результати тесту ДДЛ.</p>		
2	<p>Тема 2. Прикладні аспекти психотерапії та психокорекції. Терапія психогенних розладів</p> <p>Підготувати доповіді:</p> <p>1 Спільні ознаки психогенних чинників .</p> <p>2 Психогенно зумовлених порушень психічної сфер.</p> <p>3 Облігатні симптомокомплекси реактивних психозів.</p> <p>4. Характеристика психогенних реакцій, невротичних розладів та реактивних психозів.</p> <p>5 Підхід В.М. М'ясищева до походження психогенних розладів.</p> <p>6. Психотравмівні чинники повсякденного життя.</p> <p>Творче завдання:</p> <p>1. Укласти підстрочник психотерапевтичної бесіди з клієнтом із параноїдним синдромом;</p> <p>2. Провести діагностику за допомогою тесту ПДО і укласти план терапевтичної роботи.</p> <p>3. Проаналізувати результати тесту Кодування, окреслити основні проблеми клієнта.</p>	8	10
3	<p>Тема 3. Психотерапія стресових розладів</p> <p>Підготувати доповідь:</p> <p>1. Г. Сельє та його вчення про стрес.</p> <p>2. Незворотні наслідки тривалого перебування організму в екстремальних умовах (фізіологічні, психологічні та соціально-психологічні).</p> <p>3 Психофізіологічні ознаки стресу .</p> <p>4 Основні стадії розвитку стресу.</p> <p>5 Методи самопомоги при стресі.</p> <p>6 Розвиток стресології як науки</p> <p>Практичне завдання:</p> <p>1. Розробити індивідуальну програму подолання стресу для (молодшого школяра, підлітка);</p> <p>2. Виявити проєктивні ознаки стресу за результатами тесту ДДЛ.</p>	8	12

	<p>3. Проаналізувати результати фільм-тесту Рене Жіля. Скласти порівняльну таблицю: «Порівняльна характеристика стресу та дистресу». Схарактеризувати самонакази, самопрограмування і самозаохочення.</p>		
4	<p>Тема 4. Соціальні аспекти психотерапевтичної та психокорекційної практики. Підготувати доповіді: 1. Психологічне консультування та не медикаментозна психотерапія . 2. Західна та східна традиції у психологічній допомозі людині.. 3. Поняття авторитарності та недирективності в психологічному консультуванні, психокорекції та психотерапії. 4. Предмет та основні завдання психотерапії. 5. Психокорекція поведінкових порушень Творче завдання: 1. Створити план-схему розвитку психотерапії в Україні; 2. Розробити недирективну бесіду з тривожним клієнтом. 3. Розробити директивний сеанс психотерапії з істероїдним клієнтом.</p>	8	10
5	<p>Тема 5. Глибинно-терапевтичні, гуманістичні напрямки та екзистенційна терапія. Підготувати доповіді: 1. Розуміння впливу раннього (дитячого) досвіду людини на її подальший розвиток та психологічне благополуччя людини. 2. Поняття емоційного відреагування, катарсису, інсайту, переносу в психоаналізі. 3. Аналітична психологія К. Юнга. 4. Індивідуальна психологія А. Адлера. 5. Логотерапія В. Франкла. 5. Приклади клієнт-центрованої терапії Творче завдання: 1. Описати методику «Юнгіанська типологія особистості В. Колесникової»; 2. Перинатальні матриці С. Грофа як пояснення головних проблем особистості. 3. Екзистенційна терапія та поняття смислу.</p>	8	12
6	<p>Тема 6. Основні напрями групової психокорекційної роботи 1. Специфіка групової психологічної корекції 2. Склад психокорекційної групи 3. Особливості психокорекційної групи 4. Керівництво психокорекційною групою 5. Проблемні ситуації в груп</p>	10	14

7	<p>Тема 7. Сімейне консультування, психотерапія та психокорекція. Дитячо-батьківські відносини – прийоми та методи терапії Підготувати доповідь:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наукові погляди В. Сатіра. 2. Сучасні техніки сімейної психотерапії. 3. Ігрові методи психологічної допомоги дітям. 4. Виникнення та розвиток сімейного консультування. 5. Особливості сімейного консультування із родинами різного типу. 6. Стратегічний підхід до вживання холдінг-тайма. <p>Творче завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Описати методику «Кінетичний малюнок родини», особливості її застосування у сімейному консультуванні; 2. Використання фільм-тесту Рене Жіля у сімейному консультуванні. 3. Екзистенційна терапія та поняття смислу. 	6	12
8	<p>Тема 8. Корекція емоційної сфери дитини. Агресія, СДУГ та порушення поведінки. Підготувати доповідь:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль емоцій у життєдіяльності людини. 2. Візуальні методи діагностики емоцій. 3. Основні причини гіперактивності. 4. Використання арттерапевтичних технік в дитячій психотерапії.. 5. Поведінково-терапевтичні методи в дитячій психокорекції. <p>Творче завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розробити рекомендації для батьків, які виховують гіперактивну дитину; 2. Розробити рекомендації для батьків, які виховують дитину із комунікативними порушеннями. 3. Особливості діагностики СДУГ. 	10	14
9	<p>Тема 9. Тривожні розлади та особливості їх протікання в дитячому та підлітковому віці. Підготувати доповідь:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічна характеристика ситуативної та особистісної тривожності. 2. Візуальні методи діагностики тривожності. 3. Основні причини формування фобій. 4. Характеристика вибіркового фобій дитини 5. Способи подолання фобій. 6. Вплив навколишнього середовища на формування тривожних розладів <p>Творче завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Укласти психодіагностичний комплекс для вивчення тривожності; 	10	14

	<p>2. Розробити рекомендації для батьків, які виховують дитину із тривожними розладами.</p> <p>3. Особливості організації здорового способу життя.</p>		
10.	<p>Тема 10. Паніка, фобічні реакції, генералізований тривожний розлад, тривожне очікування, нав'язливості. Депресія, емоційне вигорання.</p> <p>Підготувати доповідь:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Причини генералізованих тривожних розладів у дорослих. 2. Причини генералізованих тривожних розладів у підлітків. 3. Емоційне вигорання в діяльності психотерапевта. 4. Відмінності між депресією та емоційним вигоранням. 5. Способи подолання фобій. 6. Кризові стани психіки у різних категорій населення <p>Творче завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити ознаки obsesій та компульсій; 2. Розробити рекомендації для батьків, діти яких схильні до нав'язливості. 3. Особливості профілактики емоційної сфери особистості. 	8	10
11	<p>Тема 11. Травматичний досвід: моделі допомоги.</p> <p>Підготувати доповідь:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Посттравматичний стресовий розлад особистості. 2. Діагностичні критерії ПТСР. 3. Агресивна і деструктивна поведінка. 4. Способи подолання стресу. 5. Сомато-вегетативні порушення і когнітивні дисфункції. 6. Моделі попередження депресії. <p>Творче завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розробити основні принципи корекції посттравматичного стресового розладу; 2. Розробити рекомендації для батьків, діти яких пережили стрес. 3. Особливості профілактики емоційної сфери «дітей війни». 	8	10
12	<p>Тема 12. Трнінг як психокорекційний метод. Планування програми тренінгу і складання психокорекційної програми</p> <p>Підготувати доповідь</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості проведення дискусій 2. Використання ігор 3. Проведення медитацій 4. Використання проєктивного малювання і музики 	8	12

5. Допоміжні методичні прийоми в тренінгу Творче завдання: 1. Розробити програму тренінгу (за вибором здобуача) 2. Скласти психокорекційну програму 3. Запропонувати техніки саморегуляції та провести в групі		
Всього	100	140

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	50%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення заліку.	50%

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; тестовий контроль знань, робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, екзамен
--	--

ПИТАННЯ ДЛЯ ІСПИТУ

1. Предмет психологічної корекції. Особливості психокорекції. Спрямованість психотерапії та психокорекції.
2. Зв'язок психотерапії та психокорекції з психологічною гігієною. Симптоматична і патогенетична, директивна та недирективна моделі психотерапії.
3. Історія розвитку ідей психотерапії та психокорекції. психотерапія і психіатрія.
4. Погляди Гіпократ, Ф.А.Месмера, А. Пюісеґюра.
5. Розвиток психодинамічної теорії в психотерапії З. Фрейда та його учнів і послідовників– А. Адлера, А.Фрейд, К.Юнга.
6. Види психотерапії та психокорекції. Поняття про первинну, вторинну та третинну профілактику.
7. Взаємозв'язок понять психопрофілактики, психокорекції та немедикаментозної психотерапії.
8. Психотерапія і клінічна психологія. Психокорекція у педагогіці. Комплексний характер психокорекційних заходів.
9. Розвиток досліджень фізіологічного та психологічного стресу.
10. Основні ознаки психологічного стресу. Два види стресу: гострий (еустрес) та хронічний (дистрес). Поняття про позитивний та негативний стреси.
11. Г. Селье та його вчення про стрес. Поняття про загальний адаптаційний синдром.
12. Три стадії змін в організмі при стресі (мобілізація адаптивних можливостей організму; стадія тривоги; стадія виснаження).

13. Незворотні наслідки тривалого перебування організму в екстремальних умовах (фізіологічні, психологічні та соціально-психологічні).
14. Типи реагування на стресогенні фактори.
15. Симптоми дистресу. Групи ризику та типологія чутливості до стресу. Профілактичні заходи щодо зниження стресогенних чинників на психіку людини.
16. Групи психотравмівних чинників. Спільні ознаки психогенних чинників.
17. Встановлення зв'язків зі спеціалістами медичних, педагогічних, соціальних установ у психокорекційній роботі психолога.
18. Клінічні прояви психогенних захворювань за К. Jaspers у вигляді тріади.
19. Психопатологічна феноменологія невротичних порушень.
20. Види невротичних розладів за динамікою перебігу (невротичні реакції, стійкі невротичні стани, невротичний розвиток особистості).
21. Лекційно-просвітницька діяльність. Профілактика наркотичної, алкогольної, комп'ютерної, ігрової та інших форм залежностей.
22. Характеристика психогенних впливів на організм людини.
23. Поняття про гострий та хронічний посттравматичний стресовий синдром.
24. Види та типологія психогеній. Поняття про ятрогенії та дидактогенії.
25. Соціально-історичні умови виникнення терміну психокорекція.
26. Психологічне консультування та не медикаментозна психотерапія.
27. Розуміння мети в психологічній допомозі. Медична та психологічна парадигми в психотерапії.
28. Орієнтування на усунення симптому, орієнтування на особистісний розвиток людини.
29. Західна та східна традиції у психологічній допомозі людині.
30. Інтегративні підходи. Поняття авторитарності та недирективності в психологічному консультуванні, психокорекції та психотерапії.
31. Психоаналіз як перший глибинно-орієнтований напрямок психологічної допомоги, основні поняття психоаналізу як методу психотерапії.
32. Розуміння впливу раннього (дитячого) досвіду людини на її подальший розвиток та психологічне благополуччя людини.
33. Поняття травматичного досвіду в глибинній психотерапії.
34. Поняття емоційного відреагування, катарсису, інсайту, переносу в психоаналізі.
35. Аналітична психологія К. Юнга.
36. Індивідуальна психологія А. Адлера.
37. Трансперсональна психологія С. Грофа.
38. Гуманістичні напрямки на прикладі клієнт-центрованої терапії та гештальттерапії.
39. Екзистенційна терапія та поняття смислу. Логотерапія В. Франкла.
40. Основні напрямки, методики та техніки сімейної психотерапії.
41. Виникнення і розвиток сімейного консультування та сімейної терапії.
42. Системний та стратегічний підходи в сімейному консультуванні та сімейній терапії.
43. Психологічне консультування батьків щодо розвитку дитини.
44. Ігрові методи в психологічній допомозі дітям. Ігрова терапія.
45. Вірджинія Сатір як один з засновників сімейної терапії.
46. Розвиток сімейної консультації та психотерапії на заході та у східнослов'янському просторі.
47. Підвищення впевненості в собі, формування позитивної самооцінки дитини.

48. Розвиток та корекція комунікативних навичок, уміння відчувати і розуміти емоційні стани інших людей, розвиток уяви.
49. Основні причини гіперактивності. Особливості діагностики СДУГ.
50. Використання арттерапевтичних технік в дитячій психотерапії.
51. Використання проєктивної функції психіки в ігровій та короткочасній дитячій психотерапії.
52. Поведінково-терапевтичні методи в дитячій психокорекції.
53. Сепараційна тривога дитини. Соціальна фобія та шляхи її подолання. Вибіркова німота дитини, причини та напрямки корекції.
54. Інші вибірккові фобії дитини (клоунів, павуків, лікарів, закритих приміщень тощо.).
55. Вплив навколишнього середовища на формування тривожних розладів на різних етапах онтогенезу.
56. Основні психофізіологічні ознаки тривожних розладів дітей. Методи діагностики та корекції.
57. Причини генералізованих тривожних розладів у дорослих
58. Фізіологічні особливості протікання генералізованих тривожних розладів.
59. Визначення obsesій та компульсій. Невроз нав'язливих станів.
60. Види obsesій (нав'язливі ідеї, необґрунтовані побоювання, нав'язливе занепокоєння, неотв'язні неприємні спогади, страхи тощо)
61. Відмінності між депресією та емоційним вигоранням. Ознаки депресії та емоційного вигорання.
62. Кризові стани психіки у різних категорій населення.
63. Посттравматичний стресовий розлад особистості. Шкала тяжкості психосоціальних стресів для дорослих.
64. Фактори ризику виникнення ПТСР. Діагностичні критерії ПТСР.
65. Психомоторне збудження, панічні атаки, напади страху. Депресія, аутоагресивна поведінка.
66. Агресивна і деструктивна поведінка. Сомато-вегетативні порушення і когнітивні дисфункції.
67. ПТСР з домінуючим дисфорічним синдромом.
68. ПТСР з домінуючим астено-невротичним синдромом.
69. ПТСР з домінуючим obsesивно-фобічним синдромом.
70. ПТСР з домінуючим істеро-іпохондричним синдромом.
71. Моделі попередження депресії.
72. Загальні принципи корекції посттравматичного стресового розладу. Основні етапи психотерапевтичної програми.
73. Функції емоцій, зовнішні вияви емоцій.
74. Способи та навички емоційної саморегуляції (мускулатура, дихання, візуалізація). Навчання навичкам самоконтролю у школі.
75. Загальна характеристика принципів майндфулнесу.
76. Межі використання майндфулнесу. Майндфулнес-хвилинки на заняттях з психології.

**9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ**

Денна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен / залік			50
Всього балів			100

Заочна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи під час аудиторних занять			

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

1.1. Підготовка до аудиторних занять	Відповідно до розкладу	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час аудиторних занять	15
За виконання контрольних робіт (завдань)			
1.2. Підготовка контрольних робіт	-//-	Перевірка контрольних робіт (завдань)	15
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ² , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	5
2.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль залік			50
Всього балів підсумкової оцінки			100

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ (для іспиту / заліку)

Рівень знань оцінюється:

- **«відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів.** Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- **«добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів.** Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

² Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

- **«добре» / «зараховано» C - від 74 до 81 балів.** Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- **«задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів.** Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- **«задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів.** Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- **«незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів.** Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- **«незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів.** Студент не володіє навчальним матеріалом.

ТАБЛИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗА РІЗНИМИ ШКАЛАМИ

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C	Задовільно	
64-73 (5)	D		
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	Fx	незадовільно	не зараховано
1-34 (2)	F		

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

- Ільїна Н.М. Загальна психологія: теорія та практикум : навч. посібник / Н.М. Ільїна, С.О. Мисник. - Суми: Унів. кн., 2011. 352 с.
- Левчук Л.Т. Психоаналіз: історія, теорія, мистецька практика : Навч. посібник. - Київ : Либідь, 2015. - 255 с
- Практикум із групової психокорекції: підручник / С.Д. Максименко, О.О. Прокоф'єва, О.В. Царькова, О.В. Кочкурова. Мелітополь: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2015. – 414 с.
- Мороз Л.І. Теоретичні засади та організація психологічного тренінгу в органах внутрішніх справ /Л.І. Мороз.- Київ : Паливода А.В., 2015 - 236 с
- Поліщук С.А. Психологічні практики в системі підготовки практичних психологів : навч.-метод. посібник / С. А. Поліщук. - Суми: Унів. кн., 2012. - 135 с

Мушкевич М. І. Основи психотерапії : навч. посіб / М. І. Мушкевич, С. Є. Чагарна ; за ред. М. І. Мушкевич. – Вид. 3-тє. – Луцьк : Вежа-Друк, 2017. – 420 с.

Допоміжна:

1. Афанасьєва Н. Є. Психологічне консультування фахівців екстремального профілю: теорія, методологія, практика: монографія. Харків: НУЦЗУ, 2017. 315 с.
2. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування: підруч. для студ. вищ. навч. закл. 2-ге вид. К.: Ніка-Центр, 2011.
3. Каліна Н.Ф. Психотерапія К.: Академвидав, 2010. 288 с.
4. Консультативна психологія: підручник / І.С. Булах, В.У. Кузьменко, Е.О. Помиткін та ін. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014.
5. Михальчишин Г.Є. Ресурсність системного підходу у терапевтичній допомозі особам літнього віку / Г.Є. Михальчишин // Психогенеза особистості: норма і девіація: зб. наук. статей і тез. – Луцьк : Вежа, 2019. – С. 186–192
6. Панок В. Основи практичної психології. Підручник / В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева. – К.: Либідь, 2006.
7. Приходько Ю.О. Практична психологія: Введення у професію: Навч. посібник. 4-те вид. К.: Каравела, 2017.
8. Сергієнко Н.П. Основи психологічної практики: Курс лекцій. – Х.: НУЦЗУ, 2011.
9. Цільмак О.М., Лефтеров В.О. Психологія сім'ї та шлюбу: таблиці, схеми, коментарі : навчально-наочний підручник / за заг. ред. О. М. Цільмак. Київ: Видавництво Ліра-К, 2020, 266 с.
10. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція : навч. посібн., модульно-рейтинговий курс / Цимбалюк І. М. – [2-е вид., випр. і доп.]. – К. : Професіонал, 2007. – 544 с.

Інтернет-ресурси:

11. Законодавство України – <https://rada.gov.ua/news/zak>
12. Наукова періодика України – <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334> –.
13. Електронні підручники онлайн «Педагогіка і психологія» –
14. <http://chitalka.info/psy.html>.
15. Вісник психології і соціальної педагогіки – <http://psych.kiev.ua/nma-referats/flarefers/lang-1/referat-109/referatpart-4/index.html> –.
16. Пошукова система Google. — <http://www.google.com>.
17. Національна парламентська бібліотека України – nplu.kiev.ua
18. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – nbuv.gov.ua
19. Державна науково-медична бібліотека України – ukrlibworld.kiev.ua/med4.gntb.n-t.org
20. Публічна бібліотека імені Лесі Українки (Київ) – lucl.lucl.kiev.ua.ukrbook.net